

**ПРОВІДНИКИ
РЕВОЛЮЦІЙНОГО
РУХУ НА УКРАЇНІ**

(з ілюстраціями)

ЦІНА 10 ЦЕНТІВ.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.

1921.

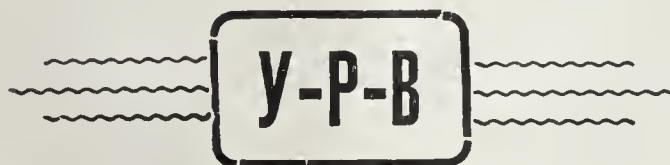

ЗБІРКА

ІВАНА ЛУЧКОВА

ПРОВІДНИКИ РЕВОЛЮЦІЙНОГО РУХУ НА УКРАЇНІ

(з ілюстраціями)

Ціна 10 центів.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТЕЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.
1921.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
University of Toronto

Х. Ю. РАКОВСЬКИЙ
Голова Ради Народних Комісарів України.

Х. Ю. РАКОВСЬКИЙ

Голова Ради Народних Комісарів України.

Нинішній керownik комуністичного будівництва на Україні Голова Ради Народних Комісарів Християн Юрієвич Раковський народився 1. серпня 1873 року в маленькому болгарському місті Котел. Походить він з старинної, відомої в історії балканського революційного руху болгарської родини Раковських, що з початку 19 століття відіграла керownicю роль в революційному русі Балкану взагалі, і в історії Болгарії зокрема. Спадкоємно перенявши революційні родинні традиції, тов. Раковський ще юнаком був позбавлений з 6 класи гімназії жадного права на даліше продовжене навчання за соціалістичну пропаганду, переклад та розповсюджене соціалістичних книжок, як напр. “Розвиток Наук. Соціалізму” Енгельса, за організацію революц. гуртків.

В 1890 р. тов. Раковський, не маючи змоги закінчити освіту, переїздить до Швейцарії в Женеву, де зараз же вступає в російську соц. дем. організацію, на чолі якої були тоді Плеханов, Засуліч, Аксельрод. Через Плеханова він зв'язується з міжнародним робітничим рухом.

На протязі семи років він завдяки переслідуванням різних влад перебував в університетах Швейцарії, Німеччини та Франції. В 1892 р. женеvська влада арештує тов. Раковського, обвинувачуючи його в замаху на одного рос. провокатора. З Берліна поліція висилає його за участь в робітничому німецькому та російському соц.-дем. русі. Нарешті, французька влада дозволила тов. Раковському вчитись, але під пильним доглядом поліції.

Працюючи в російських, французьких, німецьких, швейцарських та інших організаціях, тов. Раковський не забуває й своєї першої батьківщини — Болгарії, для якої видає в Женеві болгарський журнал “Соціал-Демократ”, та через часопись “Форвертс” (німецьку) — керує соціалістичними часописями в самій Болгарії. Закінчивши медичний факультет 1897 р., тов. Раковський написав блискучу докторську дисертацію, в якій дає марксістське пояснене злочинности й виродження, і яка відома в Росії в перекладі Олексієва. Тоді-ж, повернувши до Болгарії, де розпочалась боротьба проти рос. царизму, тов. Раковський організує по всій країні низку мітінгів, підіймає кампанію в пресі й випускає величезну історичну працю “Про російську політику на сході”. З огляду на те, що

територія, де жила родина тов. Раковського, була занята Румунами, він був змобілізований на військову службу, де також продовжував соціалістичну пропаганду.

В 1900 р. тов. Раковський перебираєть ся вперше до Росії, але його зараз же арештують і відправляють через Ревель до Німеччини, де він закінчив відому працю “Сучасна Франція”, що вийшла під псевдонімом “Інсаров”. Щоби примкнути до робітничого руху Франції, тов. Раковський поступає до париського університету на юридичний факультет, через рік знову перебираєть ся до Росії і знову через заходи поліції примушений був виїхати. Роки 1900—3 тов. Раковський проводить в кипучій літературно-публіцистичній праці, працюючи в російських марксістських журналах “Нове Слово”, “Начало”, друкує в першому числі “Іскри” звіт про міжнародний соціалістичний зїзд в Парижі в 1900 р. З 1904 р. починаєть ся “румунський період”, коли тов. Раковський засновує в Румунії соціалістичну партію, зліквідовану було соц.-дем. інтелігентами.

Починаєть ся божевільне переслідуванє його румунським урядом та буржуазією, і в 1907 р. тов. Раковського за селянське повстанє арештують, позбавляють політичних прав і закрива-

ють візд до Румунії. За тов. Раковським повстає весь зорганізований румунський пролетаріят, він двічі повергаєть ся до Румунії з метою агітувати шляхом судового процесу над собою, але румунський уряд не дає йому сієї можливости і намагаєть ся вислати його за кордон; сумежні держави не приймають відомого тепер усьому західному пролетаріятіві революціонера і румунський уряд хоче покінчити з ним розстрілом. Се викликає в Букарешті повстане робітників, що закінчило ся кровавою сутичкою, де лягло більше 50 робітників та поліції. Коли тов. Раковського хотіли вивезти з Букарешту, робітники розібрали шини і уряд, не маючи сили, сам просив тов. Раковського вплинути на робітників і дав згоду повернути йому всі права, що й було зроблено в 1912 р.; се було блискучою перемогою робітничої партії над румунською олігархією.

За “румунського періоду” тов. Раковський поновив тісний звязок з рос. революційним рухом. В 1905 р. він пробираєть ся на повставший броненосець “Князь Патьомкін, і схиляє повставших матросів не піддавати ся, а їхати до Батуму на допомогу страйкувавшим тоді там робітникам. Потім він подбав про долю повстанців, що залишили ся в Румунії, чим викли-

кав нове переслідуванє і мусїв виїхати в 1907 році і поновити звязок з західним революційним рухом, тоді-ж знову повернув ся до Болгарії, де заснував газету “Вперед”.

Напередодні балканської війни тов. Раковський обєднує соціалістичні партії Балкану проти балканського націоналізму. Завершене цієї думки йому вдало ся провести на Букарештанському Конгресі лївих соціалістичних партій Балкану, який підготовив ґрунт для майбутнього Інтернаціоналу і цїммервальдської конференції.

Підчас європейської війни румунський уряд вживає низу ганебних переслідувань проти тов. Раковського як в пресї, так арештами та поліційними збройними нападами (один раз тов. Раковський був поранений).

За липневими демонстраціями в Галаці слїдував російський уряд і його посланник Поклевський телеґрамою від 17. червня 1916 року оповіщає уряд так: “За виступи в Галаці румунський уряд усунув з посади префекта Гуса, перемістив прокурора суду і передав до суду Раковського і головних проводарів манїфестації синдикалістів. Останні вчинили многолюдні збори з протестом проти пролитя крови в Галаці і взагалї проти війни”. Сї манїфестації бу-

ли остільки грандіозні і погрозливі, що румунський уряд мусів звільнити тов. Раковського як і інших. Коли з оголошенем Румунією війни робітники були зорганізовані, уряд знову арештував т. Раковського.

Сї події і особливо Ціммервальдська Конференція, учасником і ініціатором якої разом з тт. Ленїном і Троцьким був тов. Раковський, викликали проти него шалений похід європейської імперіялістичної преси всіх країв, особливо французької, італійської та російської. З вязниці визволила тов. Раковського російська революція — 1. мая 1917 р., коли російський гарнізон м. Яс випустив політичних в'язнів під носом румунського короля і його шпиків. Російський посланник Маслов в тайній телеграмі доносив так: "Вчера 1. мая відбувся в Ясах мітинг російської залоги; маніфестанти в цілковитому порядку без краю тяглися вулицями з червоними прапорами, на яких були написи по російськи і румунськи. Підчас маніфестації війська зупинилися на майдані, куди привезли на автомобілі тільки що визволеного з вязниці румунського соціаліста Раковського, який в короткій промові привітав солдатів з волею. Раковському відповідав на французькій мові російський унтер-офіцер Гілер, скінчивши свою

промову побажанем, аби і з румунським королем Фердинандом сталось те, що і з російським царем, і щоб на Балканах скорійше здійснила ся федерація демократичних республік. З майдану салдати повезли Раковського до Уген. Розмовляючи зі мною румунський міністер висловлював жаль і обвинувачував своїх поліцаїв за невиконане наказу про вивіз Раковського до маніфестації 1. мая”. Треба додати, що ся спроста не вдала ся через те, що тов. Раковський своєчасно “тяжко захорів”.

Від того часу і починаєть ся російсько-український період діяльності тов. Раковського. Прибувши до Одеси, тов. Раковський зорганізував безліч мітінгів, зборів, лекцій, на яких він проводив свої лозунги “Геть війну”, чим викликав переслідуванє і наклепи як тимчасового уряду, так і угодовської преси, і швидко, за переїздом до Петрограду попав в список “дванайцяти”, арешту яких вимагав Бурцев, а також румунський уряд. В тайній переписці міністра закордонних справ Терещенка та Керенського (телегр. Керенського від 30. серпня на імя Наштабу Ставки) вживали ся заходи, аби положити кінець діяльності тов. Раковського. Відомий генерал Лукомський підчас корніловського виступу видав наказ про арешт тов. Раковського,

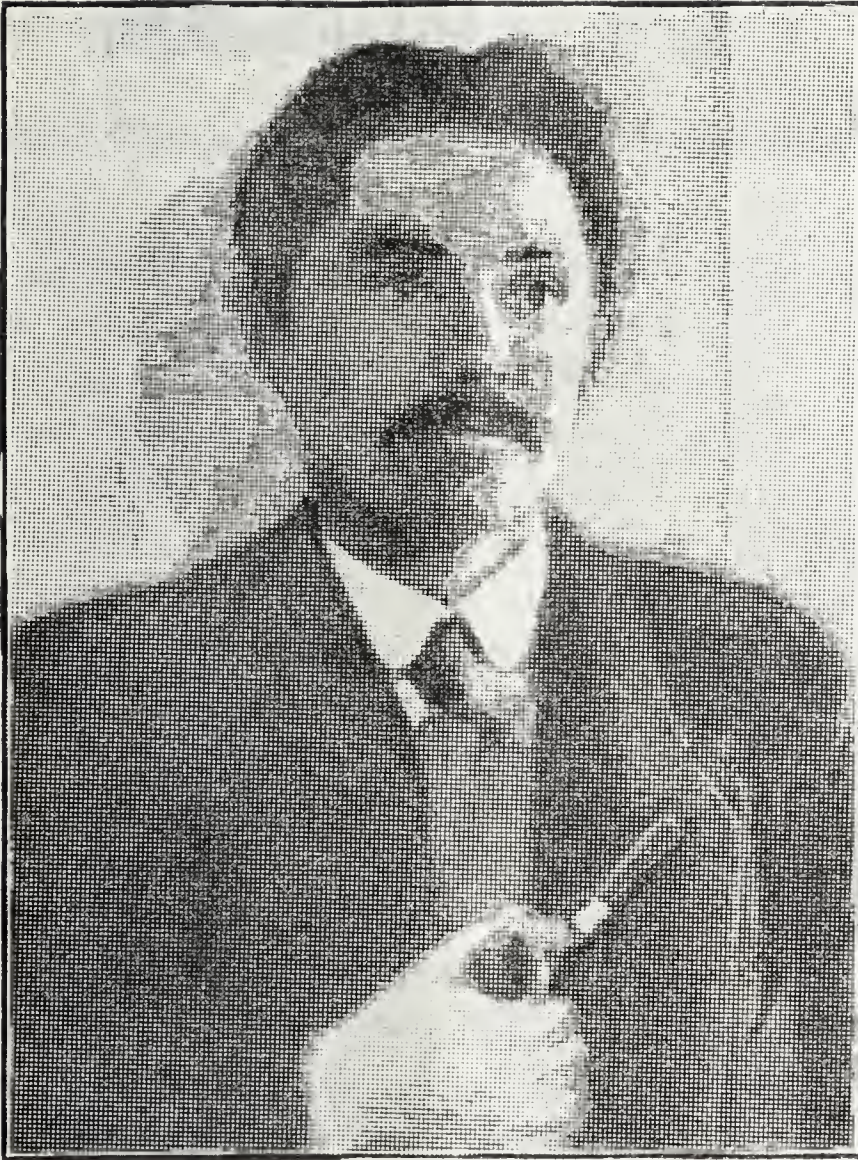
але здійснити цього не вдалося за ліквідацією корніловщини. Довідавшись про сей наказ, тов. Раковський перебрався на Сестрорецький завод, а потім до Кронштаду.

Жовтнева революція застає тов. Раковського в Штокгольмі, відкіля він надіслав своє привітання і солідарність з лозунгами революції. Повернувши до Росії, тов. Раковський командується до Одеси і Севастополя з відділом матросів для ліквідації контрреволюції в Румунії і на Україні. Повернувши до Москви тов. Раковський знову появляється на Україні разом з т. Мануїльським, в ролі голови мирової делегації. Ся праця Раковського відома всім.

По закінченню переговорів тов. Раковський делегується в склад Рос. Рад. Посольства до Німеччини. Через деякий час він знову їде до Німеччини від Ц. В. К. разом з тов. Йоффим, Радеком, Бухаріном, Ігнатовим і Мархлевським, але в Вільні вони були арештовані і примушені повернути до Росії.

В січні 1919 року по постанові Ком. Парт. (большевиків) України тов. Раковського викликають для праці на Україні і III. Зїзд Рад — затверджує його Головою Раднаркому. З поверненням Радянської влади, після розбиття Денікіна, тов. Раковський знову стає Головою Рад-

наркому, являючись одночасно Народним Комісаром закордонних справ, членом Ц. К. К. П. У. і членом Виконкому III. Ком. Інтернаціоналу.

Д. З. МАНУЇЛЬСЬКИЙ

Народний Комісар Земельних Справ України.

Д. З. МАНУЇЛЬСЬКИЙ

Народний Комісар Земельних Справ України.

Д. З. Мануїльський, Українець, родом з с. Святець, Кременецького повіту на Волині, селянин, в сім'ї волостного писаря, родився в 1883 році. Тяжка доля селян, вічних кріпаків польських панів, катоване їх по приговору волостного суду, — глибоко вразили дитячу душу, викликали огиду до існуючого тоді соціального ладу. Заходами народного учителя, підмітившого живий огник в хлопяти, Д. З. пощастило потрапити до Острожської гімназії, де, говорить Д. З. — “я вперше відчув нерівність в існуючому тоді політичному і соціальному укладі з боку своїх одношкільників, синків польських поміщиків, які відносили ся до мене, як до пролетара, з великим призирством”.

Релігійно-поліцейський лад школи, тюремний режим адміністрації примушували шукати повітря за її мурами, де також дбайливо пильнувало начальницьке око, яке скоро зробило трус у Д. З., і аби припинити “розпусту”, викинуло з школи. До сього-ж часу належить засноване тов. Мануїльським перших революційних гуртків в Староконстантиновському повіті

з селян. Літературу добував з Галичини з видань “Революційної Української Партії—(“Єрупе”). Чимало видатних радянських робітників на Волині вийшло з тих гуртків і вони добре пам'ятають тов. Мануїльського.

В 1904—5 роках бачимо тов. Мануїльського серед петроградських організацій, на демонстраціях проти японської війни, на мітінгах, разом з майбутнім главковерхом тов. Криленком, як члена агітаційної колегії Петр. Ком. Р.С.-Д.Р.П. (большевиків). На початку 1905 р. делегується в Кронштадт в нелегальні організації серед військових, і після збройного виступу матросів (19—20 липня) арештовується й заточується в кронштадську кріпость. Далі тов. Мануїльського засилають до Якутського краю, але з дороги йому пощастило втікти, перебрати ся до Києва і знову розпочати нелегальну працю серед військових.

За неможливістю нелегально жити в Києві, Д. З. перебирається за кордон до Парижа, де працює в партійній пресі під псевдонімом “Іван Безрідний”. На початку імперіялістичної війни засновує в Парижі разом з т. Антоновим-Овсієнком інтернаціоналістичну газету “Голос”, після закриття якої франц. урядом працює разом з тов. Троцьким в газеті “Наше Слово”.

На початку революції повертаєть ся до Петрограду, де по призначеню партії послідовно займає посади — члена Петроградської Мійської Управи, головою якої був Всерос. староста тов. Калінін, далі — заступника Народного Комісаря Продовольчих справ в Росії, потім в 1918 р. разом з тов. Раковським делегуєть ся для мирових переговорів на Україну, де на протязі 8-ми місяців підготовляє українську революцію. В сучасний момент — член Ц.К. К.П.У. і Нарком. Земельних Справ на Україні.

ОЛЕКСАНДЕР ШУМСЬКИЙ

**Член Президії Центр. Виконавчого Комітету
Рад України.**

ОЛЕКСАНДЕР ШУМСЬКИЙ

Член Президії Центр. Виконавчого Комітету
Рад України.

Олександр Шумський (партійне назвиско О. Боровий), син безземельного бідного селянина з Волині, народив ся в 1890 році. Тягар сільської підяремної праці зазнав тов. Шумський, добуваючи шматок хліба — пастухом. Випручуючись з тисків соціального та політичного гнету тов. Шумський прокладав шлях до освіти і на шіснайцятому році скінчив двоклясову школу. Але його тягнуло далі і на двацятomu році він кидає село й попадає до Житомира, де й вступає в соц. дем. робітничий гурток, знайомить ся з партійними робітниками, що прокладали шлях до перемоги працюючих над експльоататорами.

З переїздом до Москви тов. Шумський з природним йому завзятем прокладає шлях до освіти, витримує іспит середної школи і вступає до Ветеринарного Інститута. В Москві звязуєть ся з студентами Українцями і в 1913 році вступає до партії українських соціалістів революціонерів, в 14 році агітує серед московських робітників проти війни, яка примушує його хо-

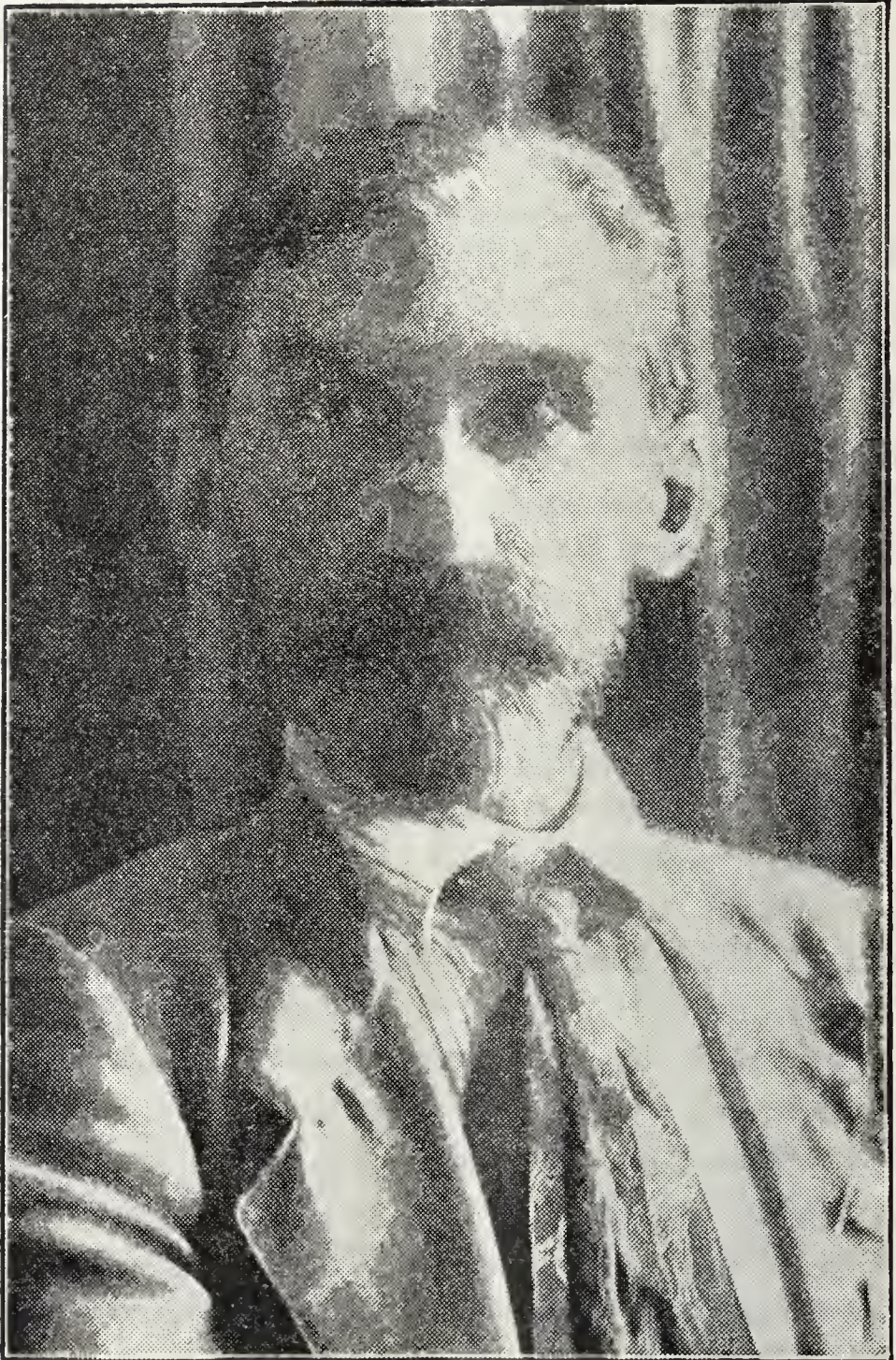
вати ся від мобілізації, і в 16 році він мандрує в Закаспійський край.

Лише після революції, в цвітні 1917 року, тов. Шумський повертає на Україну, де й кидаєть ся в вир революції. Будучи членом Ц. К. Укр. П. С.-Р. і Членом Центр. Ради він займає ліве крило, і в той час, коли його тт. по партії засіли на міністерські посади (Голубович і інші), тов. Шумського разом з 9. другими тов. арештує Центр. Рада і засуджує на розстріл за большевизм.

За гетьмана тов. Шумський, разом з іншими розколює У.П.С.-Р. і се ліве крило — Укр. П. С.-Р. (комуністів-боротьбістів) — за його ініціативою веде переговори з комуністами-большевиками про злитє.

Нарешті в марті 1920 р., тов. Шумський, яко член Ц. К. Укр. Ком. Парт. (боротьбістів) остаточно досягає своєї мети — злитя всіх комуністичних сил України в одну партію комуністів-большевиків.

В радянському будівництві тов. Шумський займав низку відповідальних репрезентацій: торік був Народним Комісарем Освіти (після тов. Затонського), тепер є членом Ц. К. К. П. У. і членом президії В. Ц. В. К.

М. СКРИПНИК
Народний Комісар Державної Контролі.

М. СКРИПНИК

Народний Комісар Державної Контролі.

Микола Олексієвич Скрипник народився 9 січня 1872 р. в селі Ясиноватому, Катеринославської губ. Син залізничного службовика. Вчився з початку в сільській двокласовій школі, а потім в реальній школі, звідки був виключений за участь в нелегальних гуртках. Потім, служачи і працюючи, здав іспит з реальної школи і вступив до Петроградського Технологічного Інститута, котрого через арешти і заслання не скінчив.

Партійний марксістський світогляд здобув в 1897 р.; до того часу брав участь в радикальній українській партії. З початку працював самотужки в невеликих гуртках Харківської, Новгородської і Катеринославської губерній. В Петрограді обминув “Союз борби за освобождение рабочего класса”, котрий поділяв тоді погляди “економістів” а приєднався до об'єднаної організації соціал-демократичної партії “Рабочее знамя” і робітничої організації “Соціаліст”, котрі стояли на точці погляду революційній. Після заснування в 1901 р. петроградського відділу організації “Іскра” вступив в йо-

го склад і працював там до заслання в Якутський край в 1902 р. В дорозі біля Лени втік, і з того часу працював нелегально. Повернувши з Сибіру працював з початку в Саратовському комітеті партії, а звідти виїхав у Катеринбург з мандатом на утворенє там партійного комітету і вилученє соціал-демократів з об'єднаного “Уральського союзу соціал-демократів і соціалістів-революціонерів”. Потім працював в Одеському і Катеринославському партійних комітетах. В червні 1904 р. в дорозі на південну конференцію большевицьких комітетів був арештований у Катеринославі і висланий на 5 років до Кемського краю, Архангельської губернії, але не доїхавши втік з Онеги в Одесу, звідки 1905 р. був післаний на 3-ий партійний зїзд. Потім працював в Петроградському, Рижському і Ярославському Комітетах, 1906 р. був висланий з Ярославля на 5 років у Туруханський край, але з дороги втік і працював у Красноярську, де був арештований 1907 р. на виборчих зборах до другої Державної Думи. З Туруханського краю втік, зробивши 1.200 верств пішки і на човні. З 1907 до 1909 р. працював у Петроградському і Московському Комітетах. Одночасно з дорученя партії проводив її легальну і напів нелегальну роботу в професійних організаціях і

кооперативах. Після повороту з обїзду партійних організацій на Уралі був в 1909 р. арештований в Петрограді і засланий у Вілюйськ, Якутського краю, де й пробув до кінця 1913 р. Повернувши з заслання редагував партійний орган “Вопросы страхования” а з початку 1914 р. став членом редакції “Правди”. На початку липня в часі петроградського загального страйку був арештований в редакції і висланий до Мошанська, Тамбовської губ. Там після мартової революції заложив партійну організацію і скликав раду робітничих депутатів, де й головував, доки як большевик не стратив служби в банку. Повернувши до Петрограду, став секретарем Петроградської Центральної Ради фабрично-заводських комітетів. Разом з тим провадив партійну роботу і на 6. зїзд був вибраний у кандидати до Ц. К. Р. К. П.

В жовтневу революцію т. Скрипник був членом Воєнно-революційного Комітету. Першим Всеукр. Зїздом Рад в грудни 1917 р. був покликаний на Україну в Народні Секретарі Праці, а потім і торгівлі та промислу. Після захоплення Київа німецько - гайдамацьким військом, конференцією в Полтаві а потім і II. Всеукр. Зїздом та Всеукр. Ц.К. був вибраний головою Народного Секретаріату України. Коли

німецькі імперіялісти захопили вже всю Україну, останніми зборами Ц. П. К. був вибраний у повстанський Народний Секретаріят, а партійною нарадою в Таганрозі в маю 1918 р. був вибраний членом і секретарем організаційного комітету в справі скликання конференції партійних організацій України. На липневому Зїзді К.П.У. був вибраний у кандидати до Ц.К. К.П.У. (з грудня член Ц. К.). Після липневого повстання лівих с.-рів Ц. К. Р. К. П. був делегований в колегію Ц. Ч. К. завідувати відділом боротьби проти контрреволюції, де й пробув до половини грудня 1918 р. На початку січня 1919 р. вступив в Раднарком України Народним Комісаром Державної Контролі. Губернською партійною конференцією був вибраний в члени Київського Губкому; проводив повітові зїзди Рад Київщини, обїздив Волинь, брав участь в боях з петлюрівськими бандами а в серпні 1919 р. був особливим уповноваженим Ради Оборони в боротьбі проти Зеленого. Після захоплення України денікінською білою гвардією був з початку начальником політвідділу Гомельського знищеного району, а потім в порядку партійної мобілізації був призначений начальником особливого відділу Реввоєнради кавказького фронту, де й пробув до останнього погрому Денікіна

на Дону й на Кавказі. Після партійного Зїзду Р. К. П. в цвітні 1920 р. повернув на Україну для партійної і радянської роботи.

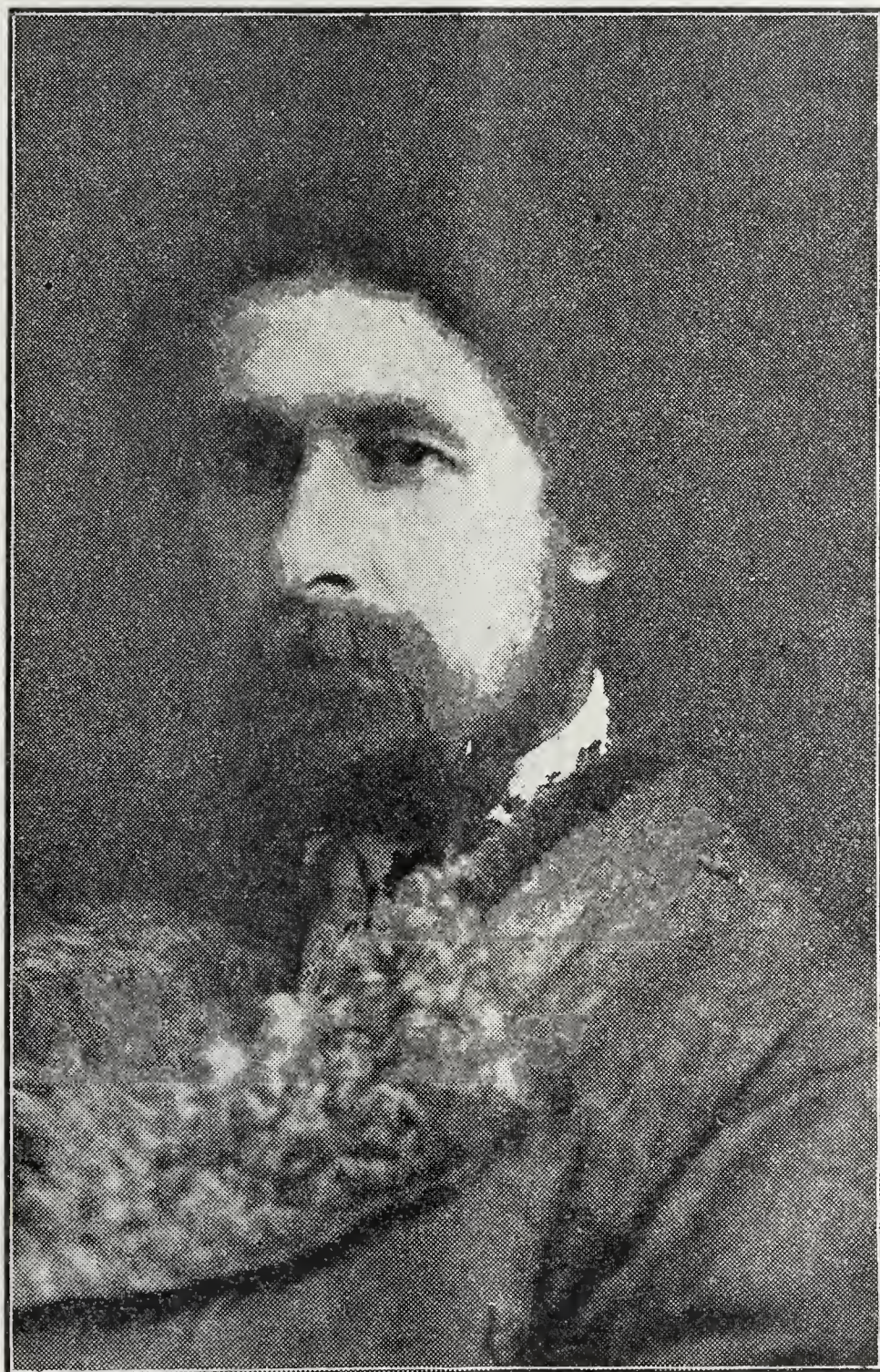
Був членом В. Ц. В. К. всіх сесій крім 3 і 7, членом Всерос. і Всеукр. Зїздів Рад і партійних зїздів, а в марті 1919 р. як делегат К. П. (б.) У. брав участь в заснованю Комінтерна.

За часів царату був засуджений всього на 34 роки; просидів 4½ року а на засланю 7 років.

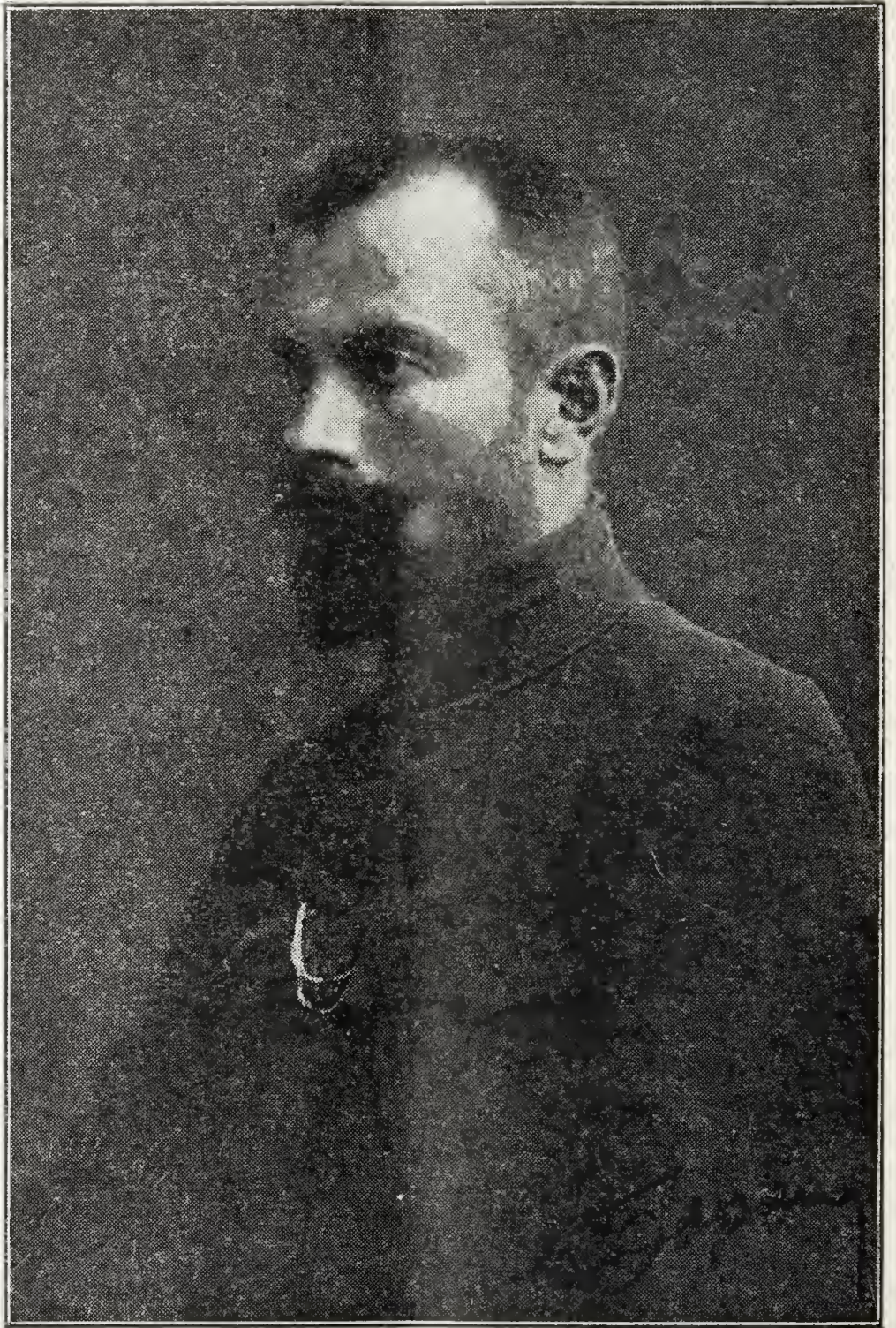
Зване Скрипника — журналіст, бухгалтер, статистик, працював він однак і як грузчик, робітник електричної стації і т. п. Партійну працю вів без перерви аж доси.

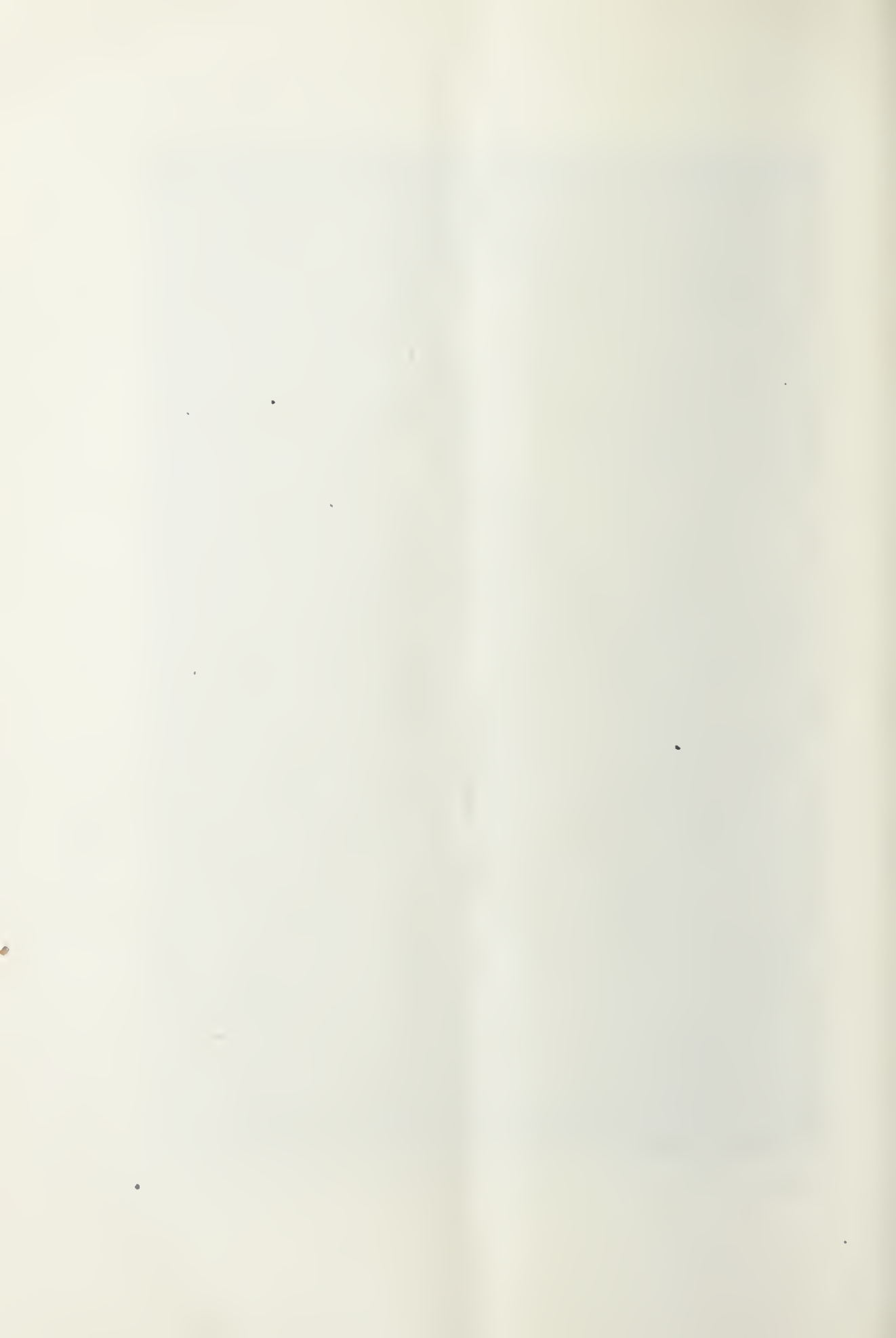
Тов. Блакитний (В. Елланський)
редактор харківських "Вістей" Всеукр. Центр.
Виконавчого Комітету Рад.

Тов. Полозов, член Колегії Промбюро.

М. Баран, член б. Радянського Правительства Галичини.

КОЖДИЙ

РОБІТНИК І ФАРМЕР ПОВИНЕН
ЧИТАТИ ПЕРЕДОВСІМ РОБІТНИЧІ ЧАСОПИСИ

Чому?

Бо робітничі часописи обговорює кожду подію в краю і в світі лише зі становища інтересів робочого люду.

Одинокою робітничою часописею в Канаді є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Вінніпегу два рази на тиждень і коштує лише \$4.00 на рік.

Хто читає "Українські Робітничі Вісти", виробляє собі суцільний світогляд і може осудити кожду подію в суспільнім житю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають проти кожного лайдацтва поповнюваного на робочім народі.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять про робітничий рух на цілім світі, про боротьбу робітничої класи.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають про суспільні події, хто хоче напхити ся соціалістичної думки, нехай читає передовсім "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.